

Міністерство освіти і науки України
Хмельницький національний університет
Факультет економіки і управління
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

*Збірник наукових праць
здобувачів вищої освіти
і молодих учених*

2021 рік

Міністерство освіти і науки України
Хмельницький національний університет
Факультет економіки і управління
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

**Фінансові аспекти
розвитку економіки України:
теорія, методологія, практика**

**Збірник наукових праць здобувачів вищої освіти
і молодих учених**

Хмельницький 2021

- ускладнення процесу прогнозування планової дохідної частини кошторису за конкретний період;
- наявність перелімітів в процесі розрахункових відносин з іншими суб'єктами господарювання;
- виникнення труднощів в процесі обліку та розподілу витрат, пов'язаних з продажем матеріальних цінностей;
- сповільнення розвитку взаємовідносин між суб'єктами державного сектору та суб'єктами підприємницької діяльності призводить до труднощів щодо ліквідації дебіторської заборгованості.

Всі зазначені чинники обумовлюють нагальну потребу щодо пошуку шляхів вирішення проблеми неплатоспроможності суб'єктів ринкових відносин та знаходження компромісу між державним сектором та господарювання ринкових підприємств [4].

Висновки. Отже, вирішення проблеми неплатоспроможності потребує вдосконалення діючого законодавство через:

- оцінювання стану розрахунково-платіжної дисципліни за всіма видами розрахунків з дебіторами установи;
- контроль за наявністю порушень нормативно-законодавчих документів (наприклад, недотримання умов договору);
- розроблення відповідних заходів щодо покарання неплатників.

Ефективність управління дебіторською заборгованістю передбачає правильне вирішення задач щодо оперативної організації системи руху грошових потоків та належної системи її бухгалтерського обліку. Саме розв'язання цих задач швидко та комплексно дозволить попереджувати виникнення сумнівної та безнадійної дебіторської заборгованості.

Література

1. Заверуха Т. Дебіторська заборгованість бюджетних установ, шляхи її зниження URL: http://sophus.at.ua/publ/2016_03_31_lviv/sekcija_section_8_2016_03_31/debitorska_zaborgovanist_bjudzhetnikh_ustanov_ta_shljakhi_jiji_z_122-1-0-1840 (дата звернення: 09.11.20210).
2. Порядок № 372 «Про затвердження Порядку бухгалтерського обліку окремих активів та зобов'язань. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0426-14#Text> (дата звернення: 09.11.20210).
3. Бюджетний кодекс України від 09.07.2010 р. № 2478-VI. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/mainreg=245617&p=12828473943099> (дата звернення: 09.11.20210).
4. Дебіторська заборгованість бюджетних установ: правові аспекти, повернення заборгованості та облік» Режим доступу: <https://rbb.radnyk.ua/posts/debitorska-zaborgovanist-byudzhetnyh-ustanov-pravovi-aspekty-povernennya-zaborgovanosti-ta-oblik/> (дата звернення: 09.11.20210).

Мельниченко Г. В., Мустаца І. В.
Чернівецький торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету,
м. Чернівці

ПЕРЕВАГИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ ДЕРЖАВНИХ УСТАНОВ

Актуальність дослідження. З розвитком прогресу, все в світі стає автоматизованим. Новітні технології значно полегшують нам життя. Це дослідження є актуальним, адже держава завжди має бути однією із перших для того, щоб впроваджувати щось нове.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження проблематики розвитку технологій ШІ стало об'єктом вивчення багатьох вчених, таких як І. А. Твердохліб, С. М. Яцюк, О. В. Гладченко та багато інших.

Метою статті є висвітлення основних напрямків використання інтелектуальних інформаційних систем у державному секторі.

Виклад основного матеріалу. Штучний інтелект – це унікальний продукт науково-технічного прогресу, який дозволяє машинам вчитися, використовуючи людський і власний досвід, пристосовуватися до нових умов у межах свого застосування, виконувати різнопланові завдання, які раніше були під силу тільки людині, прогнозувати події та оптимізувати ресурси різного плану.

Оскільки він фактично може аналізувати величезні обсяги даних набагато швидше, ніж будь-яка людина, штучний інтелект наразі використовується в цифровому маркетингу, бухгалтерському обліку і різних фінансових галузях – там, де багато цифр, даних, які потребують точного аналізу [1].

Організація бухгалтерського обліку в бюджетних організаціях має ряд особливостей, які ґрунтуються на нормативних документах з обліку і звітності в бюджетних організаціях, а також їх галузевій специфіці. До особливостей обліку в бюджетній установі слід віднести такі фактори: організація бюджетного обліку відповідно до бюджетної класифікації в розрізі певних статей; систематична контрольна функція держави щодо виконання плану фінансово-господарської діяльності бюджетної організації; казначейська система виконання бюджету відповідного рівня; відмінний від комерційної структури план рахунків, звітів і документації; особливість обліку відповідно до галузі бюджетної діяльності; особливе регулювання облікової політики; суворий облік і контроль видаткових та прибуткових операцій; особливий характер обліку матеріальних цінностей, які були придбані з різних фінансових джерел. Система бухгалтерського обліку в бюджетній установі є однією з головних складових загальної системи менеджменту установи. Процес автоматизації бюджетного обліку дає змогу забезпечити підвищення ефективності процедур бухгалтерського обліку та якості й ефективності процесу управління в бюджетній організації.

Основними перевагами застосування сучасних інформаційних технологій для автоматизації облікових процедур у бюджетних установах є:

- обробка та збереження великої кількості однакових у структурному плані одиниць облікової інформації;
- можливість здійснення вибірки необхідної інформації з великої кількості даних;
- достовірне й безпомилкове здійснення математичних розрахунків;
- оперативне отримання даних, необхідних для ухвалення обґрунтованих управлінських рішень;
- багаторазове відтворення дій.

Більше того, використання засобів автоматизації дає змогу повністю вирішити проблему точності формування й оперативності забезпечення обліковою інформацією державних службовців бюджетних установ для обґрунтованого ухвалення та реалізації ефективних управлінських рішень [2].

Використання штучного інтелекту в державному секторі включає такі сфери, як машинне навчання, глибинне навчання, комп'ютерний зір, розпізнавання мови та робототехніка. Практичне застосування досягнень у цих сферах дає реальні переваги. Обробка природної мови дозволить автоматично отримувати інформацію з аналітичних джерел та встановлювати зв'язки між елементами інформації, що дасть аналітикам можливість отримувати з неї корисні дані для конкретних дій. Прогнозування ймовірності відмови допомагає забезпечити належне обслуговування військової техніки та її готовність до розгортання у разі необхідності. Виявлення кібераномалій може здійснити революцію у стратегіях кібербезпеки для державних систем. Спектр можливостей безмежний, і ми лише починаємо його усвідомлювати.

Персонал не може вручну обробляти великі обсяги даних, зокрема величезні обсяги, зібрані у військовому, авіакосмічному та інших державних секторах. Однак штучний інтелект дозволяє швидко і точно виконувати завдання, що забирають багато часу і ресурсів. Машинне навчання та глибоке навчання відмінно підходять для чітко визначених завдань, пов'язаних з обробкою великих обсягів даних та багаторазовим повторенням операцій.

На українському державному сайті Дія висвітлені переваги штучного інтелекту для правління, а саме використання ШІ для:

1. Для створення та тренування моделей машинного навчання. Такі моделі надалі можуть перетворювати неструктуровану інформацію (зображення, відео, звук) у структуровані дані, які матимуть застосування для потреб бізнесу або уряду.
2. Для точного та ефективного аналізу даних. Алгоритми машинного навчання дозволяють знаходити патерни в датасетах, робити прогнози, визначати оптимальні рішення та інформувати про їх вплив.
3. Для підвищення ефективності державного управління. Наявність відкритих державних даних – перша передумова до використання можливостей штучного інтелекту для покращення якості державних послуг.

Інтернет-платформа «Дія» [3] надає нам приклади програм, які допомагають органам влади. WINCOURT – модуль автоматичного аналізу на платформі Суд на долоні. Він оцінює подібність судових документів, які завантажує користувач, до тих, на основі яких були вже вирішені подібні справи, та надає прогноз стосовно успішності їх розгляду. Verdictum PRO – сервіс з аналогічним функціоналом та спеціалізацією на господарському судочинстві. DeepGreen Ukraine – сервіс моніторингу

лісових насаджень, що використовує відкриті супутникові знімки та дані Держлісагентства для виявлення незаконних вирубок. Платформа DOZORRO розробляє модель машинного навчання для виявлення ризикових закупівель. Зі штучним інтелектом DOZORRO громадські активісти зможуть значно швидше виявляти «зраду» в закупівлях та звертатися до контролерів та правоохоронних органів. Також тут [3] наведені світові приклади програм. *patenttranslate* – сервіс перекладу патентів 32 мовами, що використовує технологію нейронного машинного перекладу. Інструмент розвивається в рамках співпраці Європейського патентного офісу, національних патентних відомств країн-членів ЄС та корпорації Google. На сьогодні база включає понад 9 мільйонів автоматично перекладених документів. *Serenata.ai* – це сервіс для громадського контролю публічних витрат бразильських парламентарів. Модель штучного інтелекту *Rosie* аналізує витрати депутатів та виявляє і знаходить серед них підозрілі серед них. Онлайн дашборд *Jarbas* дозволяє користувачам переглянути результати автоматичного аналізу та підтвердити або спростувати підозрілі випадки. За час існування ініціативи понад 600 волонтерів надіслали до парламенту офіційні скарги щодо майже 630 підозрілих відшкодування витрат від 216 депутатів на загальну суму понад \$65,5 тис. *Kaggle* – це платформа, на якій проводяться відкриті змагання зі створення моделей штучного інтелекту. Корпорації та дослідницькі інституції оприлюднюють набори даних та практичні завдання, які необхідно розв'язати на їх основі. Платформа включає понад 50 тис. наборів відкритих даних (як корпоративних, так і державних) та 400 тис. записників з кодом для виконання різноманітних аналітичних завдань. З початком пандемії COVID-19 *Kaggle* об'єднав низку дослідницьких конкурсів, метою яких є вивчення вірусу та запобігання його поширенню вірусу: 1) застосування алгоритмів обробки природної мови для пошуку відповідей на питання в наукових публікаціях; 2) глобальне прогнозування поширення та смертності від COVID-19; 3) пошук відповідей на питання, які допоможуть на передовій боротьби з вірусом.

Висновки. Державний сектор може отримати величезні переваги за рахунок інтеграції ШІ у всі аспекти своєї діяльності. При використанні ШІ в державному секторі необхідно враховувати питання конфіденційності, безпеки, сумісності зі старими системами та виникнення нових робочих навантажень. Інвестиції в штучний інтелект можуть дати величезні переваги державному сектору, включаючи федеральні, регіональні та місцеві органи влади. Штучний інтелект має потенціал допомогти організаціям ефективно працювати, контролювати витрати та досягати успіхів у дослідженнях.

Приватні компанії досягають неймовірних успіхів у сфері штучного інтелекту. Застосування викладених ними уроків до завдань державного сектора дозволить усім побачити переваги ШІ. Державний сектор часто стає двигуном впровадження найважливіших технологічних досягнень. Впровадження інновацій у державному секторі сприяє впровадженню ШІ та інших областях.

Література

1. Як AI трансформує бухгалтерський облік і фінанси. URL: <https://bakertilly.ua/news/id46419> (дата звернення: 04.11.2021).
2. Автоматизація бухгалтерського обліку: як обрати ПЗ бухгалтеру бюджетної установи? *Радник у сфері бюджетної бухгалтерії*. URL: <https://rbb.radnyk.ua/posts/avtomatizacziya-buhgalterskogo-obliku-yak-obrati-pz-buhgalteru-byudzhethnoyi-ustanovi/> (дата звернення: 02.11.2021).
3. Як штучний інтелект використовується у сфері відкритих даних. *Дія*. URL: <https://diia.data.gov.ua/info-center/aiod> (дата звернення: 04.11.2021).

Назукова Н. М.

**Державна установа «Інститут економіки та прогнозування НАН України»,
м. Київ**

ІННОВАЦІЙНО-ОРІЄНТОВАНА МОДЕРНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Актуальність дослідження. Необхідність модернізації системи професійної освіти, інноваційного прориву в пошуку організаційних структур і механізмів фінансування, що забезпечують її конкурентоспроможність, продиктована тим, що система професійної освіти є невід'ємною частиною інноваційної системи, а інвестиції в освіту – якщо вони ефективні – забезпечують умови для появи інноваційних підприємств.